

Hof Den Haag, 22 juni 2004; werkster gebeten door hond werkgever; ernstige infectie is een voorzienbaar en normaal aan hondenbeet verbonden risico. Dat risico komt voor rekening van de bezitter van de hond.

Een werkster heeft haar hand verwond door contact daarvan met de tanden van de hond van de werkgever. Daardoor is een ernstige bacteriële infectie opgetreden met blijvend letsel als gevolg. Die infectie behoort tot een voorzienbaar en normaal aan een hondenbeet verbonden risico. Dat de infectie zo ernstig is verlopen dient, mede gelet op de aard van de schade, voor rekening van de bezitter van de hond te blijven. Nu de werkster bij de uitoefening van haar werkzaamheden is geconfronteerd met schade door verwonding, ligt daarom een beperkte toerekening van de zeer ernstige gevolgen niet voor de hand

Volledige uitspraak

1. F.L.H. Pauw,
2 I.Ch. Kok,
appellanten, geïntimeerden in het incidenteel beroep,
procureur: mr H.J.A. Knijff

tegen
Zilveren Kruis Ziektekostenverzekering UA,
geïntimeerde, incidenteel appellante,
procureur: mr P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt

Uit het vonnis van Rb. Rotterdam d.d. 18 november 1999:

2.1

Op 5 februari 1997 bevond mevrouw S. Sijbel zich alleen in de woning van gedaagden. Zij heeft op die datum haar hand verwond door contact daarvan met de tanden van de hond van gedaagden op een zodanige wijze dat in ieder geval de huidbarrière doorbroken is geraakt. Diezelfde dag heeft Sijbel twee tetanusinecties bij haar huisarts gehaald.

2.3

Op 7 februari 1997 is Sijbel, vlak voor middernacht, opgenomen op de afdeling intensive care van het Sint Clara Ziekenhuis te Rotterdam. Op 2 april 1997 kon Sijbel overgeplaatst worden naar een chirurgische verpleegafdeling. Sijbel is na behandeling in het St. Clara Ziekenhuis op 14 mei 1997 opgenomen in het Revalidatiecentrum Rijndam. Van 30 mei 1997 tot en met 12 juni 1997 is zij weer opgenomen geweest in het St. Clara Ziekenhuis, waarna zij gedurende een aantal maanden weer in het revalidatiecentrum opgenomen is geweest.

Het hof
Post alia:
Beoordeling van het hoger beroep
In het principaal en in het incidenteel hoger beroep
(...)

Inzet van de procedure in hoger beroep is de partijen verdeeld houdende vraag of Zilveren Kruis jegens Pauw en Kok aanspraak kan maken op vergoeding van ziektekosten, die door Zilveren Kruis aan haar verzekerde mevrouw S. Sijbel (hierna: Sijbel) zijn vergoed, in verband met gezondheidsklachten van Sijbel nadat haar hand was verwond door contact met het gebit van de hond van Pauw en Kok.

Allereerst stellen Pauw en Kok zich op het standpunt dat aan Zilveren Kruis geen verhaalsrecht toekomt in verband met het bepaalde in artikel 83c Ziekenfondswet, zodat Zilveren Kruis niet-ontvankelijk had moeten worden verklaard althans haar vorderingen hadden moeten worden ontzegd (grieven I en II).

Ter afwering van het verhaalsrecht van artikel 83b Ziekenfondswet kunnen Pauw en Kok geen beroep doen op artikel 83c lid 1 Ziekenfondswet, reeds omdat zij niet kunnen gelden als 'werkgever' in de zin van die bepaling. Ingevolge artikel 5 lid 3, eerste zin, Ziekenfondswet moet onder werkgever worden verstaan de werkgever in de zin van de Ziektewet. Uit artikel 9 Ziektewet volgt dat Pauw en Kok slechts als werkgever van Sijbel konden gelden als laatstgenoemde tot hen in dienstbetrekking stond (in de zin van de Ziektewet). Dat was niet het geval, aangezien Sijbel immers — naar Zilveren Kruis onweersproken heeft gesteld — doorgaans op minder dan drie dagen per week huishoudelijk werk voor Pauw en Kok verrichtte (art. 6 lid 1, aanhef en onder c, Ziektewet).

Ook naar de strekking van artikel 83c lid 1 Ziekenfondswet komt aan Pauw en Kok geen beroep op die bepaling toe. De strekking van de verhaalsbeperking is gelegen in een zekere solidariteit ten opzichte van de uitvoeringsorganen van de sociale verzekering tussen al degenen die binnen een en dezelfde onderneming premie moeten betalen. Hoewel deze solidariteit niet steeds wordt doorbroken in gevallen dat de premieplicht ten einde komt (Hoge Raad 13 februari 1987, *NJ* 1987, 602 (*VR* 1988, 75; *red. VR*)), kan op de verhaalsbeperking geen beroep worden gedaan in een geval als het onderhavige, waar de arbeidsverhouding in het geheel geen dienstbetrekking oplevert waarvoor premies verschuldigd zijn geworden. Of de arbeidsverhouding kan worden beschouwd als een arbeidsovereenkomst in de zin van het Burgerlijk Wetboek, zoals Pauw en Kok nog hebben betoogd, doet in dit verband niet ter zake. De grieven I en II falen.

Vervolgens worden partijen verdeeld gehouden door de vraag of de rechtbank aan Zilveren Kruis bewijs heeft opgedragen dat Sijbel door de hond van Pauw en Kok is gebeten. Ook naar het oordeel van het hof was terzake nadere bewijslevering nodig, nu Pauw en Kok de lezing van Zilveren Kruis gemotiveerd hadden weersproken en uit de overgelegde producties de toedracht niet met zekerheid viel af te leiden. Voorts bestond er naar 's hofs oordeel onvoldoende grond om uit te gaan van een rechterlijk vermoeden dat Sijbel gebeten was door de hond. Dat Sijbel de enige getuige van het gebeurde was — zoals Zilveren Kruis in dit verband opmerkt — en Pauws lezing van de toedracht volgens Zilveren Kruis buitengewoon onwaarschijnlijk en ongeloofwaardig is, acht het hof in dit verband onvoldoende. Terecht is daarom Zilveren Kruis — overeenkomstig haar aanbod — toegelaten te bewijzen dat Sijbel door de hond van Pauw en Kok was gebeten. Aangezien het hof Zilveren Kruis — zoals blijkt uit het navolgende — in dat bewijs geslaagd acht, mist Zilveren Kruis bovendien belang bij haar klacht terzake. De incidentele grief faalt. Pauw en Kok hebben in dit licht geen belang toegelaten te worden zich nog over deze grief uit te laten.

Met de rechtbank is het hof, na zelfstandige beoordeling van de bewijsmiddelen, van oordeel dat op grond van de verklaring van Sijbel en de in het geding gebrachte medische stukken is bewezen dat Sijbel door de hond van Kok en Pauw is gebeten. Niet geloofwaardig is dat een verwonding als die van Sijbel zonder beet van de hond kan zijn ontstaan, op de wijze als door Pauw en Kok gesteld: doordat de duim van Sijbel bij het in

de bek van de hond proppen van een stofdoek slechts in contact kwam met een tand. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat ook al zou de hond er door gedrag van Sijbel — zwaaien of proppen met een stofdoek — toe zijn gekomen te bijten, zulks niet afdoet aan het bewijs. Evenmin wordt aan dit bewijs afgedaan door de verklaringen van Pauw en Kok, het door Pauw ingevulde schadeaangifteformulier, hetgeen naar voren is gebracht over het karakter van de hond en hetgeen in de medische stukken omtrent het evenement kan worden afgeleid. Derhalve falen de grieven III en IV.

Met de grieven V, VII, IX en X stellen Pauw en Kok aan de orde of eigen gedragingen van Sijbel in de weg staan aan gehele of gedeeltelijke toewijzing van de vorderingen van Zilveren Kruis. Zodanige gedragingen zijn volgens Pauw en Kok gelegen in het feit dat Sijbel haar handen heeft uitgestoken naar de hond in plaats van hem te negeren en vervolgens te passeren, waarbij volgens Pauw en Kok aannemelijk is dat Sijbel een stofdoek in de bek van de hond heeft gepropt. In de omstandigheid dat Sijbel, zoals zij heeft verklaard, haar handen naar de hond heeft uitgestoken toen deze naar haar begon te grommen en te happen, kan naar 's hofs oordeel geen grond worden gevonden om de vergoedingsplicht van Pauw en Kok te verminderen, nu een zodanige reactie ter afwerping en bescherming geenszins onzorgvuldig is. Dat Sijbel een stofdoek in de bek van de hond heeft gepropt, is naar 's hofs oordeel onvoldoende aannemelijk geworden. De verklaringen terzake van Kok en Pauw laten tegenover de stellige ontkenning van Sijbel gerede ruimte voor twijfel. Bovendien kunnen deze partijgetuigenverklaringen in dit verband slechts strekken ter aanvulling van onvolledig ander bewijs (artikel 164, tweede lid, Rv), dat evenwel ontbreekt. De grieven V, VII, IX en X kunnen derhalve niet slagen.

Partijen houdt vervolgens verdeeld de vraag of er tussen de hondenbeet en het ziekteverloop van Sijbel causaal verband bestaat. Het hof stelt voorop dat deze vraag niet — zoals Zilveren Kruis heeft aangevoerd — kan worden beantwoord aan de hand van de in de rechtspraak ontwikkelde, als ‘omkeringsregel’ aangeduide, uitzondering op de hoofdregel van artikel 150 Rv. Deze omkeringsregel wordt slechts toegepast om het causaal verband vast te stellen tussen een gedraging in strijd met een norm die strekt tot het voorkomen van een specifiek gevaar ter zake van het ontstaan van schade en de verwezenlijking van dat specifieke gevaar (Hoge Raad 19 maart 2004, *JOL* 2004, 152). Indien al kan worden aangenomen dat deze regel ook toepassing kan vinden bij een risicoaansprakelijkheid als die van de bezitter van een dier, kan van de alsdan kennelijk in aanmerking te nemen norm (‘gij zult niet bijten’) wellicht gezegd worden dat deze strekt tot het voorkomen van verwonding, maar niet specifiek tot het voorkomen van het ontstaan van een bacteriële infectie als bij Sijbel. Dat die infectie het gevolg moet worden geacht van de hondenbeet, volgt derhalve niet uit de omkeringsregel.

De door de rechtbank benoemde deskundige, prof. dr. Verhoef, heeft in zijn deskundigenrapport van september 2001 als zijn conclusie vermeld: ‘Met grote waarschijnlijkheid ernstige klinische toestand na hondenbeet, waarbij een bacterie uit de bek van de hond veroorzaker was van de ernstige gevolgen’. De rechtbank heeft dit oordeel in het eindvonnis overgenomen. Kok en Pauw menen dat de rechtbank daarbij ten onrechte de verschillen tussen het conceptrapport en het definitieve rapport heeft gelaten voor wat het was en genoeg heeft genomen met het onbeantwoord laten door de deskundige van door de rechtbank aan hem gestelde vragen. Met de rechtbank is het hof evenwel van mening dat het eindrapport van de deskundige voldoende met redenen is omkleed om partijen en de rechter in de gelegenheid te stellen de waarde van het rapport te kunnen beoordelen en om de in geschil zijnde rechtsvraag verder te kunnen beoordelen.

De verschillen met de conclusies in het conceptrapport zijn ook niet zodanig groot dat de deskundige op die grond gehouden was uitdrukkelijk te verantwoorden waarom hij tot wijziging van zijn bevindingen kwam: ook in het conceptrapport wordt de kans dat de infectie veroorzaakt was door de hondenbeet op 75% geschat. Voorts benoemt de deskundige op blz. 4 van zijn eindrapport een aantal gronden voor zijn conclusie dat aannemelijk is dat de hondenbeet oorzaak was van de ernstige ziektebeelden: de tijdsperiode tussen de hondenbeet en de symptomen, de laesie ter plekke van de beet en het ontbreken van profylactische antibiotica. Deze gronden maken de gedachtegang van de deskundige voldoende duidelijk. Klaarblijkelijk maakt juist de korte tijd tussen de beet en de ziekteverschijnselen het voor de deskundige aannemelijk dat daartussen causaal verband bestond. Gezien deze beoordeling en conclusie doet aan de waarde van het rapport ook volgens het hof niet af dat de vragen 2, 3 en 4 niet van afzonderlijke antwoorden zijn voorzien.

Met de overneming door de rechtbank van het oordeel van de deskundige en de gronden daarvoor verenigt het hof zich. Hetgeen door Pauw en Kok in hoger beroep is aangevoerd, biedt het hof geen grond om tot een ander oordeel te komen. In de beoordeling door de deskundige is een belangrijke schakel dat *Fusobacterium* en *Capnocytophaga* moeilijk van elkaar zijn te onderscheiden. Deze overweging is door Kok en Pauw ook in hoger beroep niet gemotiveerd bestreden. Niet valt in te zien waarom de deskundige, wiens deskundigheid op zich door Pauw en Kok niet wordt betwist, mede op grond van die overweging niet tot de conclusie zou hebben kunnen komen dat het ziekteverloop van Sijbel was veroorzaakt door *Capnocytophaga*. Hoewel er ook volgens de deskundige geen volledige zekerheid bestaat dat de infectie niet te wijten is aan een endogene oorzaak, bestaan daarvoor onvoldoende aanwijzingen om afbreuk te doen aan de grote waarschijnlijkheid dat de hondenbeet de oorzaak is geweest. Tot een nader onderzoek ter zake was de deskundige ook naar het oordeel van het hof niet gehouden. Daarmee is gegeven dat voldoende zekerheid bestaat over het causaal verband tussen de hondenbeet en het ziekteverloop van Sijbel. Ook grief VI faalt.

In grief VIII wordt bepleit om de bacteriële infectie bij de toerekening van de gevolgen aan Kok en Pauw buiten beschouwing te laten, aangezien bij een risicoaansprakelijkheid een beperking zou moeten gelden tot vormen van schade welke als typische gevolgen van de schadetoebrengende gebeurtenis zijn te beschouwen. Uit het feit dat de deskundige onbestreden heeft gerapporteerd dat algemeen na hondenbeten antibiotica worden toegeschreven ter vermijding van infecties, leidt het hof af dat een infectie kennelijk wel degelijk behoort tot een voorzienbaar en normaal aan een hondenbeet verbonden risico. Dat de infectie bij Sijbel zo ernstig is verlopen, dient, mede gelet op de aard van de schade, voor rekening van Kok en Pauw te blijven. Met betrekking tot de aard van de aansprakelijkheid neemt het hof nog in aanmerking dat de aansprakelijkheid van Kok en Pauw weliswaar stoelt op artikel 6:179 BW, maar dat op hen door de — door henzelf gestelde — arbeidsovereenkomst met Sijbel een bijzondere verantwoordelijkheid rustte voor een veilige werkomgeving (vergelijk artikel 7:658, eerste lid, BW). Nu Sijbel bij de uitoefening van haar werkzaamheden is geconfronteerd met schade door verwonding, ligt daarom een beperkte toerekening van de zeer ernstige gevolgen niet voor de hand. Ook grief VIII kan derhalve niet slagen.